

stva, vrtnarstva, poljedeljstva in iz rastlinske fiziologije. Pismeni izdelek se klasificira vsebinsko in jezikovno.

c) Ustni izpit se razteza na te-le predmete:

1. Sadjarstvo: drevesnica, nje ureditev in oskrba. Najvažnejša sadna plemena in njih razmnoževanje. Cepljenje. Vzgoja visokodebelnega in poldebelnega (nizko-debelnega) drevja. Vzgoja najvažnejših umetnih oblik. Razni nasadi. Sajenje in oskrbovanje sadnega drevja. Pomlajenje in precepljanje. Gnojenje. Škodljivci in bolejni sadnega drevja. Kratek popis najvažnejših sadnih vrst pečkastega sadnega plemena, ki so zastopane v sadnem izboru za Slovenijo. — 2. Uporaba sadja: Spravljanje, sortiranje, razpošiljanje in shranjevanje sadja. Sušenje. Vkuhanje sadja. Mezge, marmelade, sadni sokovi, brezalkoholne pijače, sadno vino in sadni kis. — 3. vrtnarstvo: Naprava in ureditev vrta. Nova načela o razdelitvi šolskega vrta. Vrtnarsko sadje. Obdelovanje in gnojenje vrta. Gorka leha. Setev in sajenje. Oskrbovanje zelenjadnih rastlin. Soravljanje in shranjevanje zelenjave čez zimo. Pridelovanje in oskrba najvažnejših zelenjadnih rastlin. — 4. Čebelarstvo: Prirodoslovni opis čebele. Oskrbovanje čebel. Sovražniki in boleznine čebel. Čebelarjenje v navadnih panjih in v panjih s premičnimi satniki. Alberti-Znidaršičev (A.-Z.) panj. Uporaba medu in voska. — 5. Vinarstvo: Popis in vzgoja trte. Trsnica Najvažnejše ameriške podlage in njih križanke. Naprava novih vinogradov. Obdelovanje novih nasadov v prvih letih. Poznejše obdelovanje in gnojenje vinogradov. Najvažnejši škodljivci in poglavitne bolezni. Sredstva, s katerimi zatiramo trsne bolezni in zajedalce. — 6. Kletarstvo: Trgatev in naprava mošta. Kipelnost in vinska klet. Ravnanje z mladim vinom. Vinska posoda. Pretakanje, zalivanje in mešanje vina. Čiščenje in filtriranje vina. Napake in boleznine vina. — 7. Poljedeljstvo: Vrste in lastnosti zemlje s posebnim ozirom na naše kraje. Vrste, oskrba in uporaba domačega gnojja. Gnojnik in ravnanje z gnojem. Najvažnejša umetna gnojila in njih uporaba. Izvedba gnojilnih poskusov. Obdelovanje posameznih vrst zemlje. Najvažnejše rastlinske bolezni, pleveli in škodljivci. Orodje in stroji za obdelovanje zemlje, za setev, za spravlanje in čiščenje potrebno na malem posestvu in v naših razmerah. Glavne poljske rastline, ki se goje pri nas, in njih kultura. Gnojenje, oskrba, izboljšava in obnovitev travnikov. Najvažnejše trave in pridelovanje njih semen. — 8. Živinoreja: Prebavila živalskega telesa, njih delovanje in izraba hrane. Najvažnejša krmila in njih vrednost za prehrano. Krmiljenje in oskrba goveje živine, prasičev in perutnine. Odbira plemenske živine. Krmiljenje in odgoja mladih živali. Sestava vimen in pridobivanje mleka. Sestave mleka in njega napake. Uporaba mleka in izdelovanje masla. Nalezljive bolezni in njih preprečevanje. Zdravi hlevi. — 9. Knjigovodstvo: Važnost knjigovodstva in njega naloge. Glavni zapisniki enostavnega knjigovodstva. Inventura gospodarskega imetja. Vodstvo tekočih zapisnikov za denarni in stvarni promet. Sestava zaključnih računov in napovedi osebne dohodnine. Izpolnitev uradnega formularja za napoved osebne dohodnine. — 10. Zakonodaja: Služnostne pravice in zadržni zakon (mlekarske, živinorejske, kmetijske zadruge, zadržne posojilnice). Davki in pristojbine, ki zadevajo kmeta. Zakon o zavarovanju kmetijskih delavcev zoper nezgode, bolezni in za starost. Glavni poljedeljski zakoni: o katastru in zemljiški knjigi, o služnostih in pravicah, o motenju posesti, o zatiranju škodljivcev in varstvu koristnih ptic, o zloži in delitvi zemljišč. Glavni gozdni zakoni: o varstvu gozda in varstvenih gozdovih o sečnji in naznanitvi sečnje. Glavni živinorejski zakoni: o živinskih potnih listih, o naznačitvi kužnih bolezni in o zapori okuženih dvorcev, o določilih pri sporih ob nakupu živine. O uredbi občinske uprave in dolžnostih občinskega zastopstva. — 11. Geologija in mineralogija: Hribine in rudnine, važne v poljedeljstvu in njih razkroj. — 12. Botanika: Notranji rastlinski sestav. O življenju rastlin. Zunanji rastlinski deli.

V Ljubljani, dne 15. marca 1923.

Pokrajinska uprava za Slovenijo.

Oddelek za prosveto in vere.

Po naročilu pokrajinskega namestnika

šef oddelka: dr. Skaberné s. r.

Pristopite k

„Jugoslavanski Matici“!

Iz Jugoslavije.

† Dr. Karel Verstovšek. Dne 27. marca t. l. ob pol 9. uri je umrl v Mariboru dr. Karel Verstovšek, bivši poverjenik za prosveto v Ljubljani. Bil je naš politični nasprotnik, vendar se moramo spomniti ob njegovi smrti zaslug, ki si jih je pridobil po prevratu za slovensko šolstvo. Ureditev šolskega vprašanja po prevratu ni bila baš najlažja naloga. Lotilo se jo je vse učiteljstvo in v prvih vrstah so se je lotevali ravno vodilni člani naše organizacije. Dr. Karel Verstovšek, kot poverjenik za prosveto, ni bil nedovzet za vse dobro ter je bil vsprejemljiv za šolnikoristne predloge tudi z naše strani; na drugi strani pa je bil strog mož discipline svoje stranke — tako da je vsakdo vedel pri čim da je. Najbolj se je to pokazalo pri imenovanju t. zv. Verstovškovih okr. šolskih nadzornikov, ki so nekak začetek avtonomističnega boja klerikalne stranke! Vendar nam to ne zamenjajmo spomina nanj, ker presojamo vse njegovo delovanje s tega stališča. Kljub pritisku je razumeval tudi položaj in zahteve tedanje dobe ter jim usrežal. — Naj mu bo ohranjen kot našemu sodelavcu na prosvetnem polju za časa prevrata in kot prvemu prosvetnemu šefu svobodnega naroda spomin tudi v naših vrstah. N. p. v m.!

— **»Lažnjiv budžet«.** Tozadevni naš članek ponatiskuje »Naš Glas« v 9. svoji številki s sledečim uvodom: »Nad vse zanimiv članek z naslovom »Lažnjiv budžet« prinaša letošnja 12. številka »Učiteljskega Tovariša«. Ta članek bi morali ponatisniti vsi slovenski listi, predvsem dnevnik, da bi sleherni človek v Sloveniji spoznal, kako se nas hoče tudi na prosvetnem polju izstradati. Vsa slovenska javnost bi morala protestirati, ko se jej hoče okrniti najprimitivnejše kulturno sredstvo — osnovno šolstvo in ko se ogroža obstoj vsega ostalega šolstva. Če bo proračun za prosveto za Slovenijo še nekaj let takšen, kakršen je letos, bomo zopet doživeli dobo, ki je bila pred 100 leti v naših krajih, ko je v vsaki vasi znal morda le en prebivalec čitati in pisati. V naslednjem priobčujemo zgoraj omenjeni članek, ker izpopolnjuje sliko našega bednega stanja. Članek se glasi:«

— **»Lažnjiv budžet in poročene učitelje«.** Naš članek o lažnjivem budžetu in članek našega strokovnega tajnika o zadnji polovični dnevnic poročenim učiteljem je našel odmeva tudi v Beogradu. »Narodna Prosveta« citira podrobno stiče proračuna za prosveto v Sloveniji iz našega članka v 12. številki. Uč. Tov. in enako članek glede prikrajšanja dnevnice poročenim učiteljem. Izven citatov pravi »Narodna Prosveta« sledeče: »Mi dodajemo da ovako izraženim državnim budžetom, kojim se ne zadovoljavajo potrebe za rad na kulturnem razvijanju i napredovanju Slovenaca, ide na ruku propovednicima separatizma u Slovenačkoj, što naši državni upravljači ne treba da gube iz vida. Nepravda i nelogičnost su u ovom slučaju očigledni. U državnim zakonima ne treba, upravo ne sme biti nepravde i nelogičnosti. Država nikad ne sme biti prema jednima majka, a prema drugima mačeha. Zato slovenačko učiteljstvo s punim razlogom diže svoj glas protiv ove nepravde. Saopštavajući sve ovo mi skrećemo pažnju merodavnih faktora na ovaj opravdani protest naših slovenačkih drugova i ponavljamo i ovom prilikom ranije učinjeni zahtev da se ova očigledna nepravda, koja se čini prema udatim učiteljicama od strane države, otkloni što pre.«

— **O naši »Stanovsko-strokovni knjižnici«.** Prinaša »Narodna Prosveta« v 23. številki, dolg članek, v katerem toplo pozdravlja in zeloovoljno ocenjuje 1. zvezek stanovsko-strokovne knjižnice, ki je bil slovenskemu učiteljstvu pravkar dostavljen potom predsednikov okr. uč. dr.

— **Iznenadil nas je topot naš »Popotnik«.** Našemu organizacijskemu prerojenju naj sledi sedaj še naše notranje, duhovno prerojenje in vstajenje, ta klic in diš se čuti v zadnjem času v vsem našem stanovskem javnem življenju in tudi zadnji »Popotnik« je apostol tega gesla, v tej številki še v posebni meri. Takoj na čelo mu je dal ta odznak sam urednik tov. Pavel Flere z razpravo o »zakoniti ureditvi učiteljske izobrazbe, katero podpre začetek oddelka »duhovna organizacija učiteljstva« z razpravo in organizacijskim študijem pedagoških odsekov v organizaciji UJU; in tudi odlomki zadaj nas pridno seznanjajo z napredkom učiteljske izobrazbe v tujih državah. Posebno svečano obliko pa daje tej številki »Popotnik« prof. Suherjev spis »Uvod v strokovno stiliziranje«, ki ga krasi poleg drugih slik še posebni barvotiski na umetniškem safiniranem papirju, ki so delo naše »Učiteljske tiskarne«. Vsak strokovnjak nam mora priznati, da je s temi odtiski v do-

voljni meri Učiteljska tiskarna pokazala, kako preciznega dela je zmožna in da jo brez strahu in sramu lahko vsakomur priporočamo; zato vse tovarišice in tovariše še posebno opozarjamo na tozadevno delo.

— **»Pretiravanja »Preroda«.** V letošnji 2. številki »Preroda« se spotika nekdo »iz učiteljskih krogov« nad tem, da pišejo naši šolski učbeniki tudi o vinu. »Prerod« se silno huduje, ker se že v abecednikih nahaja tiskana beseda »vino« in ker je nekje v slovnici uporabljen iz slov. pesništva citat o — vincu. Seveda nam še na misel ne hodi, da bi nasprotovali resnemu stremljenju za iztizenjem našega ljudstva. Toda dobre stvari ne bi smeli pretiravati tako kakor to dela »Prerod«, ker se sicer hvalevredno prizadevanje — osmeši. — Po metodi »Prerodovi« bi morali pometati iz učilnic večino naših pisateljev, od Prešerna pa do Cankarja; tudi Zgodbe sv. pisma bi morale sfrčati iz šol, ker pripovedujejo o pohujšljivi pijanosti Noetovi. Čudimo se le, kako so Srbi ostali tako trezni narod, četudi se že stoletja navdušujejo ob divnih pesmih kraljeviča Marka, ki tako »pohujšljivo« zahteva: »Namjesti me gdje godi u mehanu, — primakni mi vina i rakije!« — Prihodnjič se utegne »Prerod« v svoji sfanatizovani gorečnosti lotiti samega Gospoda, ker je v Kanah Galilejskih čudežno pripravil vina; ali pa bo celó prepovedal mladini, da bi hodila k maši, kjer je vinu odmerjeno tako sveto mesto. — Ne dotikali bi se takihle pretiravanj, ki jih je že Prešeren nesmrtno osmešil v svoji »Novi pisariji«, ako ne bi »Prerod« naslikal stvari tako kakor da so izraz mišljenja slov. učiteljstva. Proti taki insinuciji moramo, seveda ugovarjati, kakor tudi proti temu, da z brezobraznimi osebnimi napadi na naše tovariše ki so vse svoje življenje posvetili baš narodovi vzgoji.

— **Iz Murske Sobotne** nam poročajo: Na mesto vpokojenega osnovnošolskega nadzornika g. R. Jurka je imenovan g. Cvetko, bivši nadučitelj v Bučevcih. G. Cvetko je bil prvi organizator prekmurskega šolstva. Prišel je takoj po prevratu sem v Prekmurje ter navduševal učitelje, ki so mu bili znani kot dobri Slovenci. Prepotoval je celo Prekmurje, ogledal vsako šolo in proučeval tukajšnje razmere naprej. G. Cvetko je bil že pred prevratom v Prekmurju in dobro pozna tukajšnje razmere in ljudstvo. — Sedaj, ko mu čestitamo, ga obenem prosimo, naj z vso energijo nadaljuje delo svojega prednika, da se bo šolstvo še bolj povzdignilo.

— **Kaligrafično pisanje številk na osnovni šoli.** Ako opazujemo preprostega kmeta, vidimo, da piše številke zelo slabo. Če iščemo vzroka temu, bomo videli, da ni sam kriv, če ne zna lepo in pravilno pisati številke, ampak je šola kriva temu. Hospitalni sem na osn. šolah v Prekmurju in tudi preko Mure na Štajerskem. Prepričan sem se, da učitelji obravnavajo števila samo v prvem šolskem letu in se potem sploh ne brigajo več za to, če pišejo učenci pravilna števila ali ne? To je zelo slabo! Učenci zapuste osnovno šolo in ne znajo pisati pravilno številke. Po mojem mnenju je treba učiti kaligrafično pisanje številk že v drugem in tretjem šolskem letu in sicer v lepopsnici. V svojem razredu učim kaligrafično pisanje številk in seveda tudi pri računanju pazim na to, da pišejo učenci števila ravno tako pravilno kot v lepopsnici. Prepričan sem se, da se lahko doseže lepe uspehe. Ker je pa jako potrebno in dobro če znajo učenci, ko zapuste osn. šolo pisati pravilna in lepa števila, je važno, da se poučuje na osn. šoli kaligrafično pisanje številk. — A. Benkovič.

— **Nastop mladine v ljubljanskem dramskem gledališču.** V nedeljo, 8. aprila ob pol 11. uri dop. priredi »Splošno žensko društvo« predstavo v prid »Dečjemu domu«. Vzpored obsega dva dela: 1. »Sirota Anka«, igra s petjem in godalnim orkestrom v treh slikah. Glavna vsebina igrice je prihod sirote v »Dečji dom«. V igro je vpletenih več narodnih in umetnih pesmi (Adamiča, Juvanca i. dr.) 2. Pevski nastop malih Slovencev in narodni noši ki opjevajo svojo domovino: »Tri glav«, »Savica«, »Otok Bleški«, »Primorska sirota«, »Gor čez jezero« (vse tri in četveroglasen dekl. zbor) ter Volarič: »Slovenskim mladencam« (dvoglasen zbor s spremljanjem orkestra). Sodelujejo učenke 1. mest. osn. šole ter mladinski orkester, ki ga je naštudiral konzervatijski profesor K. Jeraj. Igro ki jo je sama zamislila in petje vodi tovarišica Milka Umbergerjeva. Ker je prireditelj v narodno- in umetniškovo zgojnjem oziru zanimiva za mladino kakor za od-

rasle ter je zvezana z nemalimi težkocami in žrtvami, je želeli, da bi jo učiteljstvo po možnosti podpiralo.

— **Deška in dekliška meščanska šola v Trzinu priredi** v petek, dne 6. IV. ob pol osmih zvečer in v nedeljo, dne 8. IV. ob štirih popoldne sedmo šolsko akademijo. Spored: telovadni, pevski, deklamatorski, goslaški in klavirski nastopi vseh učencev z učitelji. V nedeljo 8. IV. ob 8. uri se otvori v šolskih prostorih velikonočna razstava pirhovi in risarskih ovitkov. Za obilen poset akademije kakor razstave prosijo učenci in ravnateljstvo.

— **Iz mestnega šolskega sveta v Ljubljani.** O zadnji redni seji mestnega šolskega sveta z dne 23. marca 1923 smo prejeli sledeče poročilo: Uvodoma se spomni predsednik v toplih besedah pokojnega župana dr. Ivana Tavčarja, ki je bil 12 let zastopnik občinskega sveta v mestnem šolskem svetu ter kot župan nad 10 let njegov predsednik, nekaj časa kot deželni odbornik tudi član deželnega šolskega sveta, povsod in vsikdar vnet zagovornik šolstva in iskren prijatelj učiteljstva. Predsednik pozove zborovalce, da se dvignejo raz sedeže in tako počaste spomin na zaslužnega pokojnika, kar se zabeleži v zapisniku. Potem se preide na dnevni red in se vzemo najprej na znanje poročila iz predsedstva in se odobri brez ugovora zapisnik zadnje seje z dne 27. januarja 1923. Nato se odobri poročila o osebnih izprehembah in pa o daljših dopustih učiteljstva izza zadnje upravne dobe. Poročila okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanju 1. I. mestne deške osnovne šole; 2. zasebne dekliške osnovne šole v Licht. sirotišču; 3. VI. mestne deške osnovne šole; 4. vnanje zasebne dekliške meščanske šole uršulinske; 5. II. mestne deške meščanske šole in 6. I. mestne dekliške meščanske šole — vse za tekoče šolsko leto 1922/23 vzemo se brez ugovora soglasno na znanje in se imajo predložiti višjemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Pritrdi se tudi vsem v njih izraženim nasvetom in naročilom v pedagoško — didaktičnem in gospodarskem oziru. — Na znanje se vzame posnetek »Letnega glavnega poročila« o stanju osnovnega in meščanskega šolstva ljubljanskega za koledarsko leto 1922., ki je bilo s podrobnimi in sumarnimi izkazi v celoti višjemu šolskemu svetu že predloženo. Ko se pojasni in primerno uvažuje še več internih vprašanj pedagoške in gospodarske vsebine, zaključ predsednik sejo.

— **Tovariši — lovci!** Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrhu svojega obrata razne ustrezne ptice in živali, ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošiljajo take eksemplare. **Štroke in poštnino poravnemo.** Na delo tedaj: procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

Naše narodno prosvetno delo.

Znižana vožnja in odprava davka za prosvetno delo.

Ministrstvo prosvete je razposlalo dne 30. novembra t. l. št. O. N. št. 48949 okrožnico naslovljeno na pokrajinske uprave prosvetne inšpektorje, šolske nadzornike in šolska vodstva, v kateri se priporoča širjenje ljudske prosvete in pobijanje analfabetizma potom nedeljskih šol, predavanj, roditeljskih sestankov itd.

Ministrstvo prosvete se je obrnilo s svojim pozivom na vse šolske kroge zavedajoč se, da imata največ uspeha na širjenju prosvete med narodom šola in učiteljstvo. Vendar s tem ni rečeno, da je narodna izobrazba samo šolska in učiteljska dolžnost kajti ne more se storiti vsega le potom šole in pedagoško-didaktičnega dela, ampak tudi potom predavanj, iger, predstav, koncertov itd., pri čemer naj sodelujejo tudi drugi izobraženi krogi.

Z žalostjo pa vidimo, da je razen šolskih ljudi le malo inteligentov pri imenovanju večja čast in priznanje, ker se ne strajajo ne dela in ne neprijetnosti. Ali ko vanem delu. Te bele vrane bi kmalu seštel na prstih, zato pa gre njim tudi toliko je krajev in koliko v teh krajih uradnikov in drugih ki ves trud in delo opazujejo le od daleč in mislijo, da je njihova narodna dolžnost že izpolnjena, ako plačajo tistih par dinarjev letno za Sokola, Jugoslovansko Matico ali pa še morda za katero drugo društvo. Ne ljubi pa se jim sodelovati pri podrobnem delu, petju, knjižnici, odru, nitje ne posečujejo od drugih prirediteljstev. Vse izobraževalno delo leži le na ramenih nekaterih, ki morajo zato toliko bolj biti vpreženi. Pretežna večina med temi požrtvovalneži pa je zopet učiteljstvo ki še nikoli ni zapustilo naroda, ki je vedno in tudi v najtežjih in najdražjih časih idealno delovalo in izvrševalo ne samo svojo službeno

dolžnost, ampak izvrševalo tudi naloge, ki si jih je samo stavilo v prosep svojega bližnjega in celokupnega naroda slovenskega, sedaj jugoslovenskega naroda.

Naše učiteljske organizacije imajo v svojih programih dela ne samo povzdigo izobrazbe lastnih članov temveč tudi celega naroda. V ta namen se učiteljska društva mesečno po dvakrat shajajo na svoja zborovanja, kjer se med drugim tudi razpravlja vprašanje narodne prosvete in kjer se ugibajo boljše in lažja pota za uspešnejše delo na polju ljudske izobrazbe. Teh sestankov se učiteljstvo pridno udeležuje in stroške pokriva iz lastnih sredstev, kar ni ravno malo v teh čudno in nenaravno dragih časih, ko ima že vsak konjski hlapec večjo plačo kot državni uradnik. Zato pa tudi učiteljstvo trpi — no, pa saj idealisti še nikoli niso dobro živeli, pa še zdaj ni treba...

Učiteljstvo ni še nikoli zahtevalo za svoje težko delo med ljudstvom plačila, prostovoljno si ga je naložilo na svoje rame in prostovoljno ga bo izpeljalo, le boli nas, da nas pozabljajo kaj radi na tistih mestih, ki bi nas morali podpirati ne morda iz usmiljenja temveč iz dolžnosti.

Država bi mnogo pripomogla in nas dobro podprla, ko bi vsaj dovolila, da ima učiteljstvo polovično vožnjo na železnicih, kadar se vozi k okrajnemu učiteljskemu zborovanju. Marsikateri, ki sicer ostane doma, ne morda iz mlačnosti in komodnosti, ampak ker res ne more utrpiti tistih dinarjev za previsoko železniško tarifo. S polovično vožnjo bi mu bilo že mnogo pomagano, a spodbudila bi ga tudi dobra volja od strani oblasti. Učiteljstvo bi veselejšje hodilo k zborovanju, od tam pa veselejšje k zopetnemu delu, ker bi se vračalo od zborovanja z novimi načrti in idejami v glavi in novo spodbudo v srcu.

Ta misel nima bogve kakšnih zaprek in ni nemogoča, kajti te pravice uživajo tudi druga društva, ki za izobrazbo naroda niti od daleč nimajo toliko važnosti kot mi. Ako imajo že razna športna društva za izlete to ugodnost, s toliko večjo pravico jo moramo zahtevati mi za pot, ko gremo k društvenemu zborovanju.

(Dalje prihodnjič.)

Šolski odri in pevski zbori.

—po Šolski oder v Lehnu. Učenci in učenke trirazredne osnovne šole v Lehnu na Pohorju so priredili dne 11. svečana t. l. šolsko veselico v korist šolske knjižnice s sledečim sporedom: Petje, deklamacije ter dvodejanka »Lažnjiva Danica«. Bil je to prvi poskus malčkov v javnem nastopu, ki so ga prestali prav dobro. Nastopili so z izredno neprisljenostjo in sigurnostjo ter rešili svojo nalogo hvalevredno. Ljudstva je prišlo toliko skupaj, da so bili vsi za ta namen odločeni prostori nabito polni. Občinstvo je z odobravanjem in burnim ploskanjem pohvalilo malčke in opetovano izrazilo svoje zadovoljstvo in hvalo učiteljici Milici Stupanovi, ki se je trudila z uspešnimi igri ter nadučitelju Srečkotu Majcen, ki je vodil petje. Z ozirom na precejšnje stroške je blagajničarka tov. Milica Stupanova izkazala čistega dobička 1038 K, ki se porabi za šolske namene.

VSAK JUGOSLOVAN MORA BITI ČLAN JUGOSLOVANSKE MATICE!

Književnost in umetnost.

—k Ljubljanski Zvon prinaša v svoji marčevi številki iskreno pisano osmrtnico za pokojnim pisateljem drjem. Ivanom Tavčarjem. Razen tega obeta uredništvo v »Kroniki«, da bo decembersko številko »Ljub. Zvona« posvetilo izključno spominu svojega odličnega sodelavca: ako bi gradivo za to spominsko številko našlo preko Zvonovega obsega, izda založništvo lista za božič posebno publikacijo, Tavčarjev almanah. Na to publikacijo se slov. pisatelji in pokojnikov znanci in prijatelji opozarjajo in vabijo, da s svojimi prispevki pomorejo uredništvu realizirati njegov hvalovredni namen. Kakor smo se informirali, hoče uredništvo v tem zborniku poleg prvega osnutka Tavčarjeve monografije označiti in oceniti njegovo delovanje in pomen na vseh poljih, na katerih se je genijalni pokojnik udeleževal. Rokopisi se pošiljajo uredništvu »Ljub. Zvona« najpozneje do začetka septembra t. l. — Tretja številka Zvona prinaša poleg tega troje zelo zanimivih člankov: dr. V. Mole je pričel objavljati svoja Pisma o stari umetnosti; prvo pismo nosi podnaslov »Intimna umetnost«; v njem je pisatelj pokazal tisto stran starogrških upodabljalnih umetnosti, ki je marsikateremu površnemu poznavalcu grške kulture popolnoma neznana: kako se je Grku oblikovala njegova umetnost v njegovi

vi najposrednejši domačnosti. Sestavek je pisan v živahnem eseiističnem tonu. Dr. Iv. Prijatelj nadaljuje svojo znamenito študijo o poeziji »Mlade Poljske«: v tem delu je pisatelj očrtal profil in ocenil pomen velikega poeta K. Tetmajerja, analiziral organizacijo »Mlade Poljske« ter kritično zajel idejne smeri, v katerih sta se udeleževala pesnika A. Gorski in Prabszewski kot urednika mladopoljskega glasila »Zycia« — Literarno-zgodovinsko zanimiv odlomek iz Aškerčevega življenja je podal dr. J. Glonar v članku »Aškerč v Šmarju«. Članek je zasnovan na podlagi pisma, ki sta jih o Aškerču pisali obe sestrji Milekovi svojemu prijatelju Cimpermanu. V leposlovnem delu nadaljuje Marija Kmetova svoj roman »V metežu«, ki je že zdaj privabil Zvonu mnogo novih čitateljev; povprečna sodobna ženska je v tej povesti očrtana s krepko psihologijo. Ivan Zorec je objavil iz svojega cikla »Ljubice tri« drugo sliko, nad katero se vzleže kočljivemu predmetu ne more zgrazati noben zrel in razsoden čitatelj. Iz Zorčeve besede diha topla, osvajajoča pristnost in nepotvorjenost. M. Jarčev »Crni čarodeji« se nadaljuje. Milan Fabjančič pa je objavil talentirano pisano, vizionarno sliko »Čuden gost«. Pesmi imajo Janko Samec, France Vodnik in Stane Kosovel iz svojih biblijskih pesmi »Janeza Krstnika«. — V »Književnih poročilih« podaja Juš Kozak o priliki romana Plebanus Johannes kritičen preizkus dosežanega Pregljevega literarnega dela; študija je zanimiva tudi Jarc M. skuša o priliki raznih modernih pesniških zbornikov podati nekako sintetično, kritično poročilo o najnovejših smereh in potih najmlajše srbske lirike. J. P.-k. poroča o Meškovi »Mladih srečih«. A. Debeljak o Levstikovem prevodu Merimecevega romana »Karmen«. J. A. G. pa ocenjuje lanski letnik »Časopisa za slov. jezik«. Kronika obsega Albrechtovo poročilo o drami, v katerem pohvalno govori o predstavah Ildijota in Vojčka. — Vsemu slov. razumnstvu Ljubljanski Zvon najtopleje priporočamo!

Naša gospodarska organizacija.

—g Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani občni zbor 28. marca 1923 ni bil sklepčen. Po § 24. pravil bo opravljal društvena opravila dosednji odbor do občnega zbora prihodnjega leta.

—g. Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani, 7 % obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponi od meseca septembra 1922): Vekoslav Lilijs, nadučitelj v Polšniku, 1 à 100 Din; Tomo Jederlinič, učitelj v Ljubljani, 3 à 100 D; Marija Kitova, učiteljica žen. roč. del v Rogoški Slatini, 2 à 100 Din; skupaj 6 obveznic à 100 Din in prej izkazanih 87 obveznic à 100 Din = 9300 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

+glo Sklepi Glavnega Odbora UJU v Beogradu na seji 4. nov. 1922:

Odlučeno je:

1. Da Zadruga Potrošačka ustupi jednu sobu za blagajnu;
2. da se kupi kasa;
3. Da se sva stara artija proda;
4. Da se dobije patent za »Dačku Knjižnicu«.
5. Da se smanji plata korektoru »Nar. Prosvete« na pola, ako list bude izlazilo jedanput nedeljno, inace sa 100 Din mesečno.
6. Da sekretar otvara poštu i deli je; dotični da potpisom potvrdi prijem;
7. Napisati pismo G. Ministru Prosvete i tražiti oslobođenje g. Jove Miljevića od rada u školi da bi se mogao staviti na raspoloženje Udruženju.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+§ Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v soboto, dne 14. aprila 1923 ob 11. uri v deški šoli v Konjicah. Vzporod: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Poročevalci o stanju šolskih vrtov. Volitev poročevalca v zmislu odloka okr. ozir. viš. šol. sveta — ozir. potrditev že v oktobru 1922 izvoljenega poročevalca. 4. Nekaj podatkov o šolskih odrih iz lastne prakse; podava tov. M. Bezljajeva. 5. Iz vprašalne skrinjice. 6. Slučajnosti. Udeležba je obvezna za vse člane in članice. Tov. ica blagajničarka prosi za vsaj četrtletno članarino, da zamore izpolniti vse obveznosti napram glavnemu blagajništvu pov. UJU. ure pred zborovanjem, prva pevka vaja. Odbor.

+§ Učiteljsko društvo za slovenjegraški okraj zboruje glasom društvenega sklepa v četrtek, dne 12. aprila 1923 točno ob 9. uri v Slovenjgradcu s sledečim vzporodom: 1. Zapisnik zadnjega zboro-

vania. 2. Dopisi društvene in stanovske zadeve. 3. Volitev stalnega konferenčnega odbora. 4. Ustanovitev učiteljske podružnice F. S. 5. Predavanje. 6. Slučajnosti. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Udeležba je obvezna.

+§ Belokranjsko učiteljsko društvo zboruje v soboto 14. aprila 1923 ob 13. uri v Semiču. Dnevni red: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Končanje dnevnega reda zadnjega zborovanja. 3. Volitev poročevalca o stanju šolskih vrtov. 4. Ustanovitev podružnice Ferijalnega Saveza. 5. Slučajnosti. — Kdor želi ta dan v Semiču obedovati, naj to pravočasno javi tov. Riglarju. Odbor.

+§ Radovijsko okrajno učiteljsko društvo zboruje dne 14. aprila t. l. (sobota) ob pol 3. uri popoldne v Lescalu.

+§ Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj zboruje v soboto dne 14. aprila 1923 ob 10. uri v deški šoli v Sl. Bistrici po sledečem sporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Učiteljski Ferijalni Savez. 4. Naš obupni gmotni položaj — naše zahteve — poročila tov. Bratoš. 5. Slučajnosti. Za vse člane je udeležba obvezna. — Odbor.

+§ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v četrtek, dne 19. aprila v Mariboru v mali dvorani »Narodnega doma« ob 10. uri predpopoldne po sledečem sporedu: 1. Dopisi. 2. Iz kronike učiteljskega društva za mariborski okraj. (Poročila tov. Mar. Godec). 3. Gustave Le Bon in njegovi »Psihološki zakoni razvoja naroda«. (Predava tov. predsednik). 4. Slučajnosti. Točna in polnoštevilna udeležba je stanovska dolžnost!

+ OBČNI ZBOR PTUJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA se je vršil v četrtek, dne 11. januarja 1923 ob 10. uri v ptujski Mladici. Tov. predsednik pozdravi nove člane tov. Šestana, Gorupa, Jurančiča, tov. Serajnikovo, Premkovo, Ferenčakovo, Židanikovo, Štruljevo, Senčarjevo in Rebolovo z apelom: Stopajte krenko in ponosno z nami! Z bistrim očesom opazujte narod in njegov naraščaj, našli boste v njem vrline, ki jih je treba s smotrenim delom podkrepiti. Zasedli pa boste tudi kvarljive slabe lastnosti, ki jih je treba z vsemi sredstvi iztrebiti. V vsem delu vam želimo mnogo sreče, a nobene prevare kakor jih je naš stan že doživel. Nato so posamezni funkcionarji podali poročila.

Tov. predsednik poda nekaj podatkov iz društvene zgodovine, nato pa preide k letnemu poročilu 1922. Sam trdi, da je nepričakovano in v času nediscipliniranosti članov in nasprotujočih si stališ, zasedel predsedniški stolec. Posrečilo se mu je, da je duhove pomiril, včasih so bili celo preveč mirni da ni bilo toliko pozitivnega dela, kot bi pričakovali po velikosti društva.

Tov. tajnica poroča sledeče: V letu 1922. je vstopilo 141 članov, od teh jih je med letom odšlo iz okraja 20. Zborovanj je bilo 8 ob precejšnji udeležbi. Odbor je imel 5 sej. Referati in poročila so bili na tapetu pri vsakem zborovanju. Obravnavali so se problemi, ki se tičejo naše strokovne in stanovske smeri. Društvo je poslalo zastopnika na pokrajinsko skupščino na Bled in na državno v Sarajevu. Koncem opozarja članstvo, da naj se ne usraši gmotnih težkoč in ne zapušča radi tega društva, ampak se oklene še trdnje stare resnice v »slogi je moč«.

Tov. knjižničar povdarja da zvonec ne bo toči ne prepreči škode. Pozna se, da je volna stegala svoje prste tudi po društveni knjižnici. Vidi se pa tudi, da društvo ni obračalo prevelike važnosti na to. Obenem poda tudi poročilo o uredbi knjižnice in stavi svoje predloge, kateri so bili soglasno sprejeti.

Tov. blagajničarka poda letni račun, kateri je bil odobren ter proračun za leto 1923. Ker je v proračunu primanjkljaj, predlaga, da se članarina zviša od 100 Din na 120 Din, kar se enoglasno sprejme.

Volitve so se vršile z vzklikom, ter so bili izvoljeni sledeči: Predsednik: Majcen, podpredsednik: Lešnik, tajnik: Jurančič, blagajničarka: Luknarjeva, knjižničar: Praprotnik, pevovodja: Čulek. Nato so se še izvršile volitve za namestnike odbornikov in načelnike ter člane posameznih odsekov.

Novi predsednik poda nekoliko smernic novega odbora in zaključí zborovanje. —čič.

+ GORNJEGRADSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoj občni zbor dne 10. februarja na Rečici ob prav dobri udeležbi.

Predsednik pozdravi navzoče ter predstavi tov. Klančnikovo, voditeljico gospodinskega tečaja v Smartnem ob Dretu kot gosta ter novo

pristopivše člane Mileno Konečnikovo, Vekoslava Weis in Alfreda Zeheli. Tovarišu Kocbeku čestita na Najvišjem odlikovanju, tov. Rainerju pa na dobro prebitem izpitu.

Društvene zadeve. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. Iz predsednikovega poročila se razvidi, da je društvo štelu lani koncem leta 21 članov (2 neorganizirani), je imelo troje zborovanj s predavanji in je plačalo okroglo 1700 K organizacijske davka, kar je za tako maloštevilno društvo precej. Blagajnik poroča, da imamo razen nekaterih terjatev še 371.36 K gotovine. Nova članarina se določi na 90 Din letno. Z učitelji omožene učiteljice plačajo skupno le 30 Din, upokojeanci pa 40 Din ter dobe za to »Učit. Tov.«

Dopisi. »Učit. dom« v Mariboru. Tov. Dolinar pravi, da bi se naj § 9 in 10 pravil tega društva izpremenil v toliko, da bi ne bila večina članov v Mariboru. — Društvo bo prispevalo po svojih močeh in sicer naj šolski voditelji pobirajo prispevke od svojega učiteljstva. Brošure »Unifikacija i reforma osnov. škole« so se razprodale.

Volitve novega odbora: predsednik V. Pulko, namestnik Branko Zemljčič, tajnica Iva Černe, blagajničar Josip Korban, odbornika Lucija Rainerjeva in Ivan Dolinar.

Volitve v učit. razsodišče: predsednik V. Pulko, namest. Jos. Terčak, prisodnika, Fran Vajd in Josip Poberaj, namestnika Marica Veninšekova in Rainer Milko.

Ferijalni savez. Nabiranje članov in oskrbo zavetišča prevzemata tov. Fran Vajd, učitelj v Mozirju in Milko Rainer, učitelj v Ljubnem.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Lj. P. — Št. Nemogoče za to številko, ker smo rokopis prejeli šele v sredo.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen, Ljubljana.

Štev. 159.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 18. I. 1923 štev. 228 razpisuje se na deški petrazredni osnovni šoli v Ljutomeru nadučiteljska služba v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po predpisani službeni poti do

21. aprila 1923

pri kralnem šolskem svetu v Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 12. marca 1923.

Št. 251/1.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

Razpisuje se v stalno namestitev služba učitelja-voditelja na enorazrednici v Črnečah pri Dravogradu.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo pri podpisnem okrajnem šolskem svetu do 15. maja 1923.

Okrajni šolski svet v Prevaljah, dne 28. marca 1923.

Predsednik: Koropec.

Varuite otroke!

Če so razdrapani že Vaši živeci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le »ŽIKO«!

ŽIKO

Pokusite - - - - - ŽIKO - - in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Številna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naroči se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v Pražarni »Žika«, d. z o. z. Ljubljana, Rož. dol.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

priporoča sledeče mladinske spise:

	Din
MARCO SENJANIN, slovenski Robinson	8.—
KRALJ PETER I. OSVOBODITELJ	16.—
MATI NARAVA PRIPOVEDUJE, prirodoopisne pravljice	24.—
BABICA PRIPOVEDUJE, s tremi risbami	9.—
OTROŠKI ODER, mladinske igre	7.—
VSEM DOBRIM, tri povesti za mladino	7.—
NEKOČ JE BILO JEZERO, dolinska baika	20.—
DROBNE PESMI, ilustrirano	7.—
SRBSKE NARODNE PRIPOVEDKE	18.—
ČESKE PRAVLJICE	12.—

ELEGANTNO VEZANO!

Obširnejši cenik pošlila knjižarna na zahtevo brezplačno!